

Mezinárodní den kávy připomíná, že budoucnost kávy závisí na zlepšení pracovních a životních podmínek jejích pěstitelů

27.9.2023 - | PROTEXT

První říjen je podle Mezinárodní organizace pro kávu (International Coffee Organisation) Mezinárodním dnem kávy.

Tento den tradičně slouží mimo jiné k tomu, aby se naše pozornost obrátila k pracovním a životním podmínkám těch, kdo kávu pěstují. Ti se potýkají dlouhodobě s nízkými cenami, rostoucími náklady na pěstování, nejistotou dobré sklizně a negativními dopady klimatické změny.

Káva patří mezi nejoblíbenější nápoje dnešní doby. Více než polovina Čechů pije denně dva až tři šálky kávy. Povědomí o pěstování kávy a problémech, s kterými se dnes pěstitelé potýkají, ale už tak rozšířené není.

Nejvíce kávy se vypěstuje v Brazílii, Vietnamu a Kolumbii. Kávovník vyžaduje specifické podmínky pro svůj růst a změna klimatu ve formě nárůstu průměrných ročních teplot a ničujících dešťů nebo naopak sucha mu velmi škodí. Klima se mění rychleji, než jaká je schopnost rostliny se přizpůsobit. Vyšší teploty a ničující deště vedou ke snížení produkce, šíření škůdců nebo plísňových onemocnění. Dle studie vědců z Curyšské univerzity aplikovaných věd dojde v důsledku toho do roku 2050 k úbytku vhodných ploch pro pěstování kávy arabiky v Brazílii, Indonésii, Vietnamu a Kolumbii přibližně o polovinu.

Pěstitelé nevydělávají tolik, aby pokryli své náklady

Mnozí pěstitelé dostávají za kávu méně, než kolik stojí její pěstování a sklizeň. A v posledních letech s inflací došlo ještě k zhoršení. Vyšší náklady se samozřejmě dotýkají i výkupců, pražírů a značek kávy, stejně jako všech ostatních firem. Ale pěstitelé prostě nemají marže, které by mohli snížit. „*Situace, v níž se pěstitelé kávy nacházejí v důsledku finančních potíží a klimatické změny, je neudržitelná a upřímně řečeno ohrožuje celou budoucnost kávy.*“ Toto důrazné varování Silvie Gonzalezové, manažerky nikaragujského výrobce fairtradové kávy UCA Mirafior, je pohledem, který sdílí pěstitelé kávy po celém světě.

Podle dostupných údajů produkují drobní pěstitelé 60 % světové produkce kávy, avšak téměř polovina z nich žije v chudobě, téměř čtvrtina z nich v extrémní.

Spravedlivější ceny pro pěstitele fairtradové kávy

V reakci na výzvy, kterým čelí pěstitelé kávy, včetně rostoucích nákladů a nutnosti přizpůsobit se rychle se měnícímu klimatu, zvýšil Fairtrade od srpna tohoto roku minimální výkupní cenu kávy o 19 % a 29 % u kávy robusta a arabica s fairtradovou certifikací. Toto zvýšení ceny poskytuje záchrannou síť proti kolísání cen a přibližuje pěstitele k získání důstojné mzdy. Studie ukázaly, že pěstitelům obvykle zůstává přibližně 1 % z maloobchodní ceny kávy, což u šálku kávy za 4 USD představuje přibližně 0,04 USD na šálek (tedy cca 90 haléřů). Zvýšení minimální výkupní ceny tuto situacilepší alespoň pro pěstitele zapojené do systému Fairtrade.

Fairtradová káva řečí fakt a čísel

První fairtradová káva byla prodána v roce 1973 v Holandsku a pocházela od pěstitelů z Guatemaly. Nyní celosvětová síť Fairtrade zahrnuje téměř 900 000 certifikovaných pěstitelů kávy ve více než 660 pěstitelských organizacích ve 31 zemích.

Kromě podpory v podobě fairtradové minimální ceny dostávají certifikovaní fairtradoví pěstitelé také fairtradový příplatek – dodatečné finance, které investují do projektů zaměřených na zlepšení produktivity a kvality, adaptaci na klimatickou změnu, budování infrastruktury a základních komunitních služeb, které sami pěstitelé a jejich organizace označí za prioritní. Od roku 2017 získaly organizace fairtradových pěstitelů kávy příplatek ve výši více než 400 milionů eur.

V Česku se fairtradové kávy, která je jakousi vlajkovou lodí Fairtrade, loni prodalo 1 399 tun, tedy o 6 % více než v roce 2021. Vztaheno k celkové spotřebě kávy v ČR, kterou udává Český statistický úřad (2,4 kg na osobu a rok), činí podíl fairtradové kávy 4,48 %.

Mezi největší prodejce fairtradové kávy v ČR patří Tchibo Praha, Unipetrol Benzina v rámci svých provozoven Stop cafe na čerpacích stanicích, dále Lidl ČR, který nabízí fairtradovou kávu Lidl2go v rámci nápojových automatů ve svých provozovnách, OMV ČR v rámci konceptu VIVA café. Fairtradovou kávu však nabízí i řada kaváren a lokálních pražírén, například Fair & Bio pražírna, síť kaváren mamacoffee a řada dalších.

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s., je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv. Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaneň. Více na www.fairtrade.cz.

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/mezinarodni-den-kavy-pripomina-ze-budoucnost-kavy-zavisi-na-zlepseni-pracovnich-a-zivotnich-podminek-jejich-pestitelu/2418822>